Λονδίνο

Φαίνεται τελικώς ότι οι Νεάντερταλ ήταν μεγάλοι θαλασσοπόροι. Μια νέα μελέτη με ελληνική υπογραφή μαρτυρεί ότι τα εξαφανισμένα πλέον «εξαδέλφια» του σύγχρονου ανθρώπου όργωναν τη Μεσόγειο – με πλεούμενα ή κολυμπώντας, μένει να αποδειχθεί – πριν από 100.000 χρόνια.

Οι Νεάντερταλ εντοπίζονταν γύρω από τη Μεσόγειο ως και πριν από 300.000 χρόνια. Πολλά διακριτικά των συγγενών μας, λίθινα εργαλεία που ανήκουν στη Μέση Παλαιολιθική περίοδο η οποία λήγει περίπου το 33.000 π. Χ., έχουν βρεθεί στην ελληνική ενδοχώρα αλλά και σε ελληνικά νησιά –συγκεκριμένα στη Λευκάδα, στην Κεφαλονιά και στη Ζάκυνθο.

Το θαλάσσιο μυστήριο

Το γεγονός ότι εργαλεία των Νεάντερταλ έχουν εντοπιστεί σε νησιά προκαλούσε επί μακρόν απορία στους επιστήμονες οι οποίοι είχαν δώσει δύο διαφορετικές εξηγήσεις στο «μυστήριο»: είτε, όπως έλεγαν, τα νησιά αυτά την εποχή των Νεάντερταλ δεν ήταν νησιά αλλά ήταν ενωμένα με τον κύριο «κορμό» της Ελλάδας είτε οι μακρινοί συγγενείς μας είχαν βρει τον τρόπο να… επιπλέουν στο νερό και να μετακινούνται διά θαλάσσης.

Τώρα ο ομότιμος καθηγητής Γεωλογίας του Πανεπιστημίου Πατρών κ. Γ. Φερεντίνος και οι συνεργάτες του θαλάσσιοι γεωλόγοι κ. Γ. Παπαθεοδώρου και κυρία Μαρία Γεραγά καθώς και η αρχαιολόγος κυρία Μαρία Γκιώνη δίνουν με μελέτη του που δημοσιεύεται στο επιστημονικό περιοδικό «Journal of Archaeological Science» μια απάντηση. Σύμφωνα με τα ευρήματά τους η Κεφαλλονιά και η Ζάκυνθος (όχι όμως και η Λευκάδα η οποία εκτιμάται ότι ήταν ενωμένη με Στερεά Ελλάδα) ήταν ήδη νησιά όταν «πρωτοφιλοξένησαν» τα λίθινα εργαλεία των Νεάντερταλ.

Προκειμένου να καταλήξουν στα συμπεράσματά τους οι Έλληνες ερευνητές συνέλεξαν επιστημονικά στοιχεία τα οποία δείχνουν ότι το επίπεδο της θάλασσας ήταν 120 μέτρα χαμηλότερο πριν από 100.000 χρόνια επειδή το νερό ήταν «εγκλωβισμένο» στους παγετώνες της Γης. Με δεδομένο ότι το μέσο βάθος των θαλασσών της Ελλάδας είναι σήμερα περί τα 300 μέτρα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι όταν οι Νεάντερταλ ζούσαν στην περιοχή, το βάθος της θάλασσας θα ήταν τουλάχιστον 180 μέτρα.

Πολύ πριν από τον σύγχρονο άνθρωπο

Με βάση αυτά τα ευρήματα οι επιστήμονες εκτιμούν ότι οι Νεάντερταλ ήξεραν να διασχίζουν τις θάλασσες επί δεκάδες χιλιάδες χρόνια και πολύ πριν από τον σύγχρονο άνθρωπο – εκτιμάται ότι η… ναυτική ιδιότητα του σύγχρονου ανθρώπου ξεκίνησε πριν από μόλις 50.000 έτη, όταν έφθασε διά θαλάσσης ως την Αυστραλία.

Όπως εξηγεί ο κ. Φερεντίνος στο «Βήμα» «η γνώση μας σχετικά με το ότι ο σύγχρονος άνθρωπος είχε τη δυνατότητα να ταξιδεύει διά θαλάσσης πηγαίνει περί τα 45.000-50.000 χρόνια πίσω. Ξέρουμε ότι ξεκίνησε το ταξίδι του από τη Νοτιοανατολική Ασία και μέσω νησιών όπως η Ινδονησία, το Τιμόρ και η Νέα Γουινέα έφθασε στην Αυστραλία. Αυτό αποδεικνύεται μέσω οστών και εργαλείων του σύγχρονου ανθρώπου που έχουν βρεθεί σε αυτές τις περιοχές».

Σε ό,τι αφορά τη Μεσόγειο ο καθηγητής αναφέρει ότι μέσω ευρημάτων η παρουσία του σύγχρονου ανθρώπου σε νησιά επιβεβαιώνεται στη Σικελία πριν από 18.000 έτη καθώς και στη Σαρδηνία πριν από 30.000 έτη.

Άγνωστος παραμένει ο τρόπος του ταξιδιού

Η νέα γνώση τώρα λοιπόν σχετικά με τις θαλάσσιες περιπλανήσεις του Νεάντερταλ μαρτυρεί ότι ο μακρινός εξάδελφός μας είχε πέσει στα βαθιά πολύ πριν τον σύγχρονο άνθρωπο. Το πώς ακριβώς βέβαια έκανε τα θαλάσσια ταξίδια του παραμένει μυστήριο. Ο κ. Φερεντίνος υπογραμμίζει ότι τα περάσματα μεταξύ Κεφαλλονιάς, Ζακύνθου και Λευκάδας ήταν της τάξεως των 5-7 χιλιομέτρων (τα περάσματα αυτά είναι πλέον μεγαλύτερα και συγκεκριμένα γύρω στα 12 χιλιόμετρα).

«Το ταξίδι λοιπόν που είχε να κάνει ο Νεάντερταλ ήταν σχετικώς μικρό. Μπορεί να το έκανε με ένα πλεούμενο – με ένα υποτυπώδες κανό ή με μια σχεδία – ή κολυμπώντας ή ακόμη και στην πλάτη ενός μεγάλου ζώου της εποχής εκείνης. Δεν έχουμε στα χέρια μας κάποια ευρήματα που να αποδεικνύουν πώς ακριβώς διεξαγόταν το ταξίδι αφού ακόμη και αν οι Νεάντερταλ είχαν φτιάξει πλεούμενα αυτά θα ήταν από ξύλο και είναι επόμενο να μην υπάρχει ούτε ίχνος τους, οπότε μένουμε μόνο στις υποθέσεις». Σε κάθε περίπτωση πάντως, τα καινούργια ευρήματα δείχνουν, σύμφωνα με τον Έλληνα καθηγητή, ότι οι Νεάντερταλ είχαν καταλάβει πως το θαλάσσιο ταξίδι ήταν ασφαλές και δεν φοβούνταν να βουτήξουν στα βαθιά.

Και μπορεί όπως δείχνουν τα στοιχεία από τα νησιά του Ιονίου τα θαλάσσια ταξίδια «ρουτίνας» των Νεάντερταλ να ήταν σχετικώς μικρά, ωστόσο το «μικρόβιο» του θαλασσοπόρου των εξαδέλφων μας δεν σταματούσε εκεί. Αυτό αποδεικνύουν ευρήματα του 2008 που ανήκουν στον Τόμας Στράσερ από το Κολέγιο Providence στο Ρουντ Αιλαντ. Ο Δρ Στράσερ εντόπισε παρόμοια λίθινα εργαλεία της εποχής των Νεάντερταλ στην Κρήτη τα οποία, όπως υποστηρίζει, είναι ηλικίας τουλάχιστον 130.000 ετών. Η Κρήτη έχει αποδειχθεί ότι είναι νησί τα τελευταία 5 εκατομμύρια έτη και βρίσκεται 40 χιλιόμετρα μακριά από τον πιο κοντινό «γείτονά» της – το γεγονός αυτό μαρτυρεί λοιπόν ότι οι Νεάντερταλ έκαναν και πολύ πιο φιλόδοξα θαλάσσια ταξίδια.

(in.gr , 1.3.2012)